

FORSVARSAKADEMIETS

FORSKNINGSRAPPORT 2017

FORSVARSAKADEMIETS FORSKNINGSRAPPORT 2017

Forfatter: Specialkonsulent ved Forsvarsakademiets Videncenter Maria Panum Baastrup

© Forsvarsakademiet

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne publikation eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med aftaler mellem Forsvaret og Copy-Dan.

Enhver anden udnyttelse uden Forsvarsakademiets skriftlige samtykke er forbudt i følge gældende lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug ved anmeldelser

København februar 2018

Forsvarsakademiet

Svanemøllens Kaserne

Ryvangs Allé 1

2100 København Ø

Tlf.: +45 728 17000

Ansvarshavende redaktør: Chef for Forsvarsakademiets Videncenter Kirsten Bisgaard

Bibliometriske data og data til grafer: Bibliotekar Maria Kolt Pedersen og fuldmægtig Janec

Helsted Larsen ved Forsvarsakademiets Videncenter

Layout: FAK

ISBN: 978-87-7147-227-1

Indholdsfortegnelse

Dekanens forord	5
1. Forsvarsakademiets forskningsmiljø	6
1.1. Forsknings- og udviklingsstrategi 2018-2022.....	6
1.2. Ph.d.-indsats, publikationer og formidling 2017	6
1.3. Ph.d.-indsats.....	6
1.4. Udvikling i Forsvarsakademiets publikationer.....	7
1.5. Formidling i pressen.....	8
2. Introduktion af institutter, Forskerservice og Kommunikation	9
2.1. Institut for Strategi (IFS).....	9
Forskningsområder	9
Resultater, nuværende og fremtidige projekter	9
2.2. Institut for Ledelse og Organisation (ILO)	10
Forskningsområder	10
Resultater.....	10
Nuværende og fremtidige projekter	11
2.3. Institut for Militærhistorie og Krigsteori (IMK)	13
Forskningsområder	13
Resultater, nuværende og fremtidige projekter	13
2.4. Institut for Militære Operationer (IMO)	15
Forskningsområder	15
Resultater, nuværende og fremtidige projekter	15
2.5. Institut for Sprog og Kultur (ISK)	16
Forsknings- og udviklingsområder.....	16
Resultater, nuværende og fremtidige projekter	16
2.6. Forskerservice.....	18
Scandinavian Journal of Military Studies	18
2.7. FAK Kommunikation.....	18
Forskningstemaer	18
Medietræning og presse	19
Twitter	19
3. FAK-publikationer.....	20
3.1. Forskning	20
FAK-publikationsserier.....	20
Tidsskriftartikel	21
Bog.....	22
Antologi	23
Bidrag til bog/antologi.....	23
Rapport.....	24
Bidrag til rapport	24
Ph.d.-afhandling	24
Konferencebidrag i proceedings	25
Konferenceabstract i proceedings.....	25
Konferenceabstract til konference	25
Paper	25
Poster.....	26
Netpublikation	26
Andet bidrag	27

3.2. Formidling	27
Tidsskriftartikel	27
Bog	27
Bidrag til bog/antologi.....	28
Rapport.....	28
Paper	28
Avisartikel.....	28
Kronik	28
Netpublikation	28
Anmeldelse	29
Lyd- og/eller billedproduktion (digital).....	30
Andet bidrag	30
3.3. Rådgivning	30
FAK-publikationsserier.....	30
Rapport.....	30
Bidrag til rapport	30
Andet bidrag	30

Dekanens forord

Hermed udgives Forsvarsakademiets (FAK) forskningsrapport for 2017. Målet er at give et overblik over den udvikling, som forsknings- og udviklingsmiljøet har gennemgået i det forgangne år.

I rapporten præsenteres vores mål, ambitioner samt opnåede resultater. Endvidere indeholder rapporten input fra de fem institutter: Institut for Militære Operationer (IMO), Institut for Militærhistorie og Krigsteori (IMK), Institut for Sprog og Kultur (ISK), Institut for Ledelse og Organisation (ILO) og Institut for Strategi (IFS), foruden Forskerservice/Forsvarets Bibliotekscenter (FBC) og Kommunikation (KOM).

Den første forskningsstrategi var gældende fra 2014 og udløb ved udgangen af 2017. Den har fungeret efter hensigten, idet FAK's forskningsmiljø har udviklet sig i den rigtige retning; der er både igangsat og afsluttet et stadigt stigende antal ph.d.-projekter blandt militære såvel som civile medarbejdere, og der har været en stigning i antallet af FAK-publikationer, der har gennemgået fagfællebedømmelse.

I 2017 blev to ph.d.-projekter afsluttet, og tre nye igangsat. Disse er bemandede med hhv. to militære og en civil medarbejder. Et af projekterne er finansieret af Danmarks Frie Forskningsfond, hvilket understreger, at FAK formulerer projekter af høj kvalitet, der er i stand til at klare sig i skarp konkurrence med de øvrige forskningsinstitutioner i Danmark.

Et af fokusområderne i 2017 har været at fortsætte den gode udvikling og formulere FAK's Forsknings- og udviklingsstrategi (FoU-strategi) for perioden 2018-2022. Her var begrebet udvikling et centralt omdrejningspunkt. Det skyldes, at definitionen på forskning er velkendt, og at denne form for vidensproduktion har en lang tradition bag sig. Anderledes forholder det sig imidlertid med udviklingsarbejde, som er en praksisnær og problemorienteret form for vidensproduktion af nyere dato. En stor del af det arbejde, der udføres på FAK, er udviklingsarbejde. Men udviklingsarbejde er en dynamisk størrelse, og begrebets definition afhænger af den pågældende institution. På FAK har vi i 2017 formuleret nogle konkrete krav og derved tilpasset begrebet til den militære profession.

Dette er sket både for at sikre, at vi arbejder målrettet og stringent med de forskellige typer af vidensproduktion, der er aktuelle på FAK, samt at vi kvalificerer vores projekter og sikrer, at vi løser opgaver, der er relevante for den militære profession og uddannelse.

OLE KVÆRNØ
Dekan

1. Forsvarsakademiets forskningsmiljø

1.1. Forsknings- og udviklingsstrategi 2018-2022

Uddannelse af ledere til Forsvaret er FAK's hovedopgave. Derfor leverer FAK forsknings- og udviklingsbaseret undervisning og producerer uvildig militær viden til både Forsvaret og det omgivende samfund.

I 2017 blev FAK's Forsknings- og udviklingsstrategi (FoU-strategien) for 2018-2022 formuleret.¹ Den udstikker rammer og retning for den forskning og udvikling, som FAK skal bedrive, ligesom den tydeliggør de værdier, vi arbejder med (uafhængighed, synlighed, anvendelsesorientering og kvalitet), og definerer forskellen mellem forskning og udvikling.

Sammenlignet med forskning er udviklingsarbejde en nyere type af vidensproduktion og et begreb, der bør defineres i forhold til den institution, der arbejder med det. Det er systematisk arbejde baseret på viden opnået gennem forskning og praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.²

Kernen i udviklingsarbejde er praksisnærhed – at arbejdet gør en håndgribelig forskel for professionen.

På FAK har vi arbejdet med fem krav, der skal være opfyldt i vores udviklingsarbejde:

1. Der er et klart mål om at forbedre og/eller forandre praksis.
2. Projektet har relevans for praksis og/eller uddannelse.
3. Projektet foregår i samarbejde med praksis.
4. Projektet indeholder systematisk arbejde, dvs. fx brug af relevante metoder, teorier, dataindsamling, begreber.
5. Projektet skal evalueres efter og evt. undervejs i processen.

Meget af det arbejde, der laves på FAK, både inden for forskning og udvikling, udføres som projekter. Men vi laver også vigtigt FoU-arbejde, der ikke har projektform. Det er eksempelvis løbende rådgivningsopgaver og kommunikationsarbejde af så kort varighed eller begrænset omfang, at det ikke giver mening at betragte dem som selvstændige projekter.

1.2. Ph.d.-indsats, publikationer og formidling 2017

1.3. Ph.d.-indsats

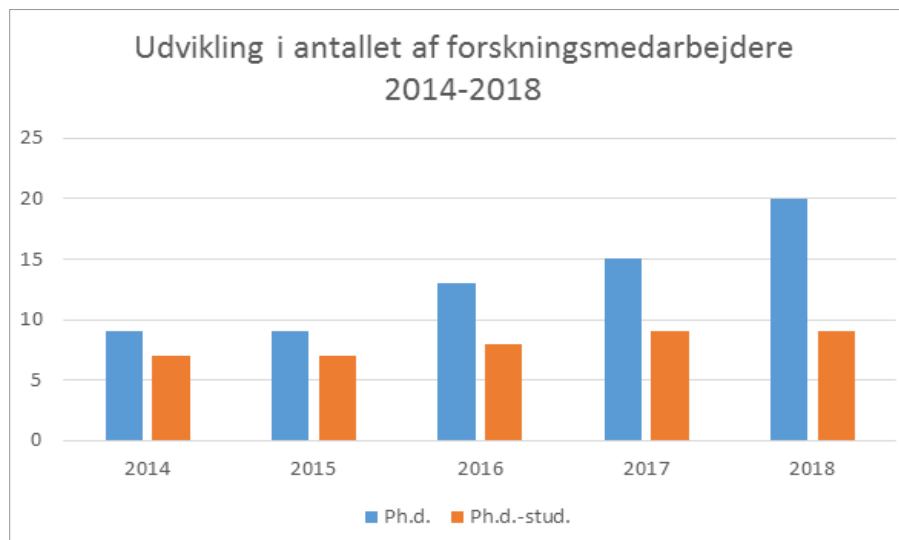
I 2017 kunne to ph.d.-projekter afsluttes. Det drejede sig om projekter ved hhv. cand.psych. Annemarie Damkjer og orlogskaptajn Vilhelm Holsting begge fra ILO. Endvidere blev tre nye ph.d.-projekter påbegyndt.

To af disse varetages af militære medarbejdere, hhv. Jakob Rømer Barfod, ILO og Karsten Marrup, IMO, mens det tredje varetages af en civil medarbejder, Anna Sofie Hansen Schønning, IMK. Sidstnævnte er finansieret med eksterne midler fra Danmarks Frie Forskningsfond. Alle disse projekter, både de afsluttede og de netop påbegyndte, afspejler, at FAK arbejder på at levere mere kvalificeret forskning, opnå et større antal ph.d.-studerende samt skabe en positiv udvikling i antallet af projekter, der varetages af militære forskere, hvis viden og erfaring er uundværlig for FAK's vidensproduktion.

1) Baastrup, Maria Panum & Bisgaard, Kirsten. 2017. Forsvarsakademiets Forsknings- og udviklingsstrategi 2018-2022. Forsvarsakademiet. Kan findes her: <http://www.fak.dk/forskning/Documents/FAK%20FoU%20strategi%202018-22.pdf>

2) Se Frascatimanualen, 2015: <http://www.oecd.org/sti/frascati-manual-2015-9789264239012-en.htm>

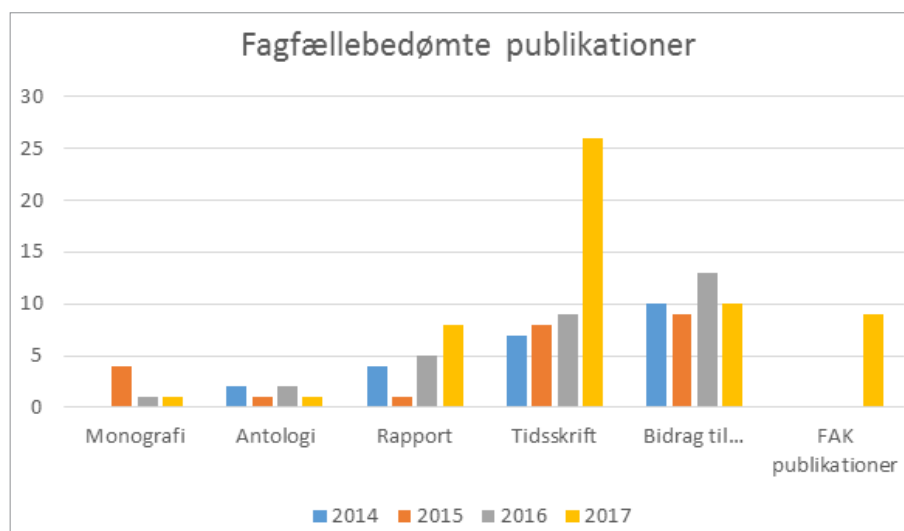
Antallet af medarbejdere, der enten har en ph.d.-grad, eller som er ved at uddanne sig til graden, er steget løbende i den seneste forskningsstrategiperiode. Således er antallet af medarbejdere med en ph.d.-grad mere end fordoblet (fra ni til 20) i perioden 2014-2018, hvilket understreger, at FAK forsknings- og kompetencemæssigt udvikler sig i den rigtige retning.

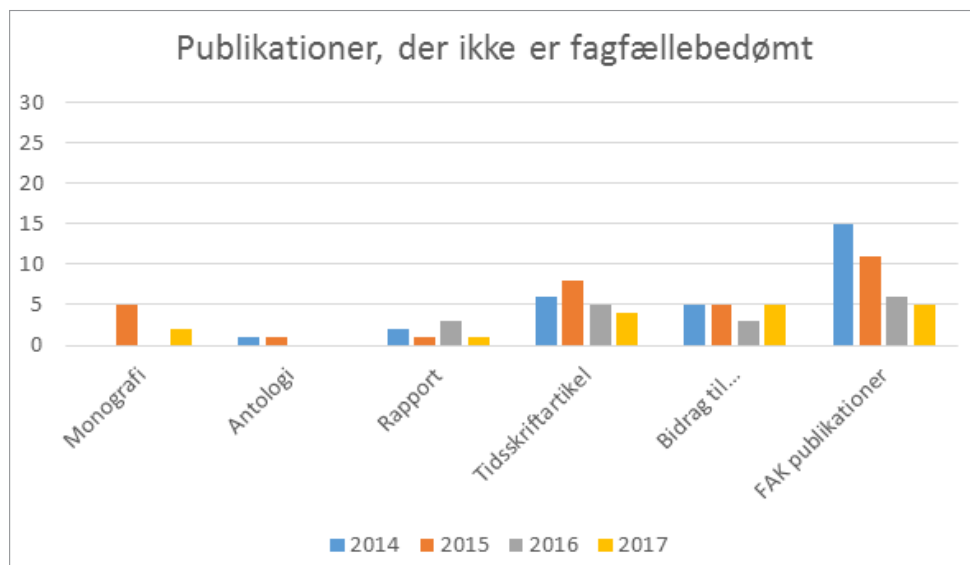
1.4. Udvikling i Forsvarsakademiets publikationer

Der ses ligeledes en klar og positiv udvikling i antallet og arten af FAK-publikationer.

Antallet af publikationer, der er kvalitetssikret gennem fagfællebedømmelse, er steget i perioden 2014-2017, samtidig med at andelen af ikkefagfællebedømte publikationer er faldet. Det tyder på, at medarbejdere på FAK dels arbejder mere målrettet med at publicere gennem kanaler, der er fagfællebedømte. Samlet set er der også sket en væsentlig stigning i antallet af publikationer generelt.

Figuren viser udviklingen i FAK-publikationer, der er fagfællebedømt, i perioden 2014-2017. I grafen indgår også rådgivningsopgaver, der er fagfællebedømt. I 2017 ses en stigning (55 stk.) i forhold til tidligere i antallet af publikationer, der er fagfællebedømt.

Figuren viser udviklingen i FAK-publikationer, der ikke er fagfællebedømt, i perioden 2014-2017. I 2017 ses endnu et fald i andelen af publikationer (17 stk.), der ikke er fagfællebedømt.

1.5. Formidling i pressen

Et prioriteret område for FAK er formidling af vores arbejde og viden til det omgivende samfund. FAK har derfor et særdeles aktivt medievirke og sikrer, at medier altid kan komme i kontakt med FAK og relevante eksperter inden for et givent emneområde. Denne arbejdsgang er velfungerende, hvilket blandt andet afspejles i, at FAK havde hele 1.240 medieoptrædener i 2017.

Oversigt over FAK's medieoptrædener i 2017 fordelt på de fem institutter og Dekanatet/Chefgruppen.

De emner, hvor der er bud efter eksperter fra FAK, spænder meget vidt. I 2017 var nogle af de aktuelle områder USA's præsident Trump, Rusland, Syrien, Nordkorea, kampfly, missilforsvar, Islamisk Stat og cyberkriminalitet. Se endvidere afsnit 2.7 for uddybende oplysninger om FAK og medierne.

2. Introduktion af institutter, Forskerservice og Kommunikation

I det følgende præsenteres de fem institutters forskningsområder, resultater og fremtidige projekter samt afdelingerne FBC og KOM.

2.1. Institut for Strategi (IFS)

Forskningsområder

IFS sætter fokus på forholdet mellem danske sikkerhedspolitiske mål og værdier, aktuelle og potentielle sikkerhedsmæssige trusler mod Danmark samt danske militærstrategiske kapaciteter og virkemidler.

Instituttets forskning skaber viden om Danmarks militærstrategiske handlerum, og undervisningen bidrager til, at danske officerer kan tænke strategisk og levere faglig rådgivning, der bygger bro mellem politiske intentioner og militære virkemidler.

IFS er sammensat af medarbejdere med civil og militær baggrund og kombinerer perspektiver fra de to verdener. Som en del af Forsvaret har IFS en særlig adgang til mange centrale aktører inden for instituttets forskningsfelt. Den adgang udnyttes til at skabe en unik empirifundering for instituttets projekter samt til at sikre sammenhæng mellem forskning og praksis.

Resultater, nuværende og fremtidige projekter

I 2017 har IFS bl.a. forsket, rådgivet og formidlet på områderne: militærstrategi, strategiprocesser, alliancer, stormagter, strategisk kultur, konflikthåndtering og kompleksitetsstrategi.

IFS har haft fokus på, hvordan stormagter som USA, Kina og Rusland påvirker Danmarks sikkerhed og militærstrategiske muligheder. Peter Viggo Jakobsen har bl.a. beskæftiget sig med amerikansk sikkerhedspolitik og Danmarks udenrigspolitiske aktivisme og strategiprocesser. Jørgen Staun og Johannes Riber Nordby har haft fokus på Rusland og russisk anvendelse af hybride virkemidler samt Ruslands ageren i Arktis. Camilla T. N. Sørensen har forsket i Kinas voksende internationale rolle og implikationerne for Danmark og Arktis. Annemarie Peen Rodt har belyst EU som konfliktløser, mens Camilla T. N. Sørensen og Thomas Galasz Nielsen har haft fokus på den koreanske halvø og de strategiske implikationer, en konflikt mellem Nord- og Sydkorea vil skabe. Fokus har ligeledes været på kompleksitetsstrategier og spørgsmålet om, hvordan Danmark og danske officerer bedst agerer i en kompleks verden.

I 2017 har forskere ved IFS desuden interesseret sig for nationale sikkerhedsstrategier på cyberområdet. Dorthe Bach Nyemann har bl.a. behandlet de juridiske aspekter af spørgsmålet om cyberforsvar, mens Mikkel Storm Jensen og Carina Meyn har arbejdet på en kortlægning af Danmarks hidtidige indsats i forhold til cybertrusler, og hvordan indsatsen kan tænkes organiseret og prioriteret i fremtiden.

Carina Meyn og Mikkel Storm Jensen har deltaget i arbejdet i Multinational Capability Development Campaign – International Cyberspace Operations Planning Curricula (MCDC ICOPC) med at udvikle et curriculum for stabsofficerer og ledere involveret i koalitionsoperationer, hvor cyber kan indgå. Resultaterne indgår direkte i FAKs undervisning.

Forskning i samspelet mellem strategi og teknologi var et væsentligt nyt fokusområde i 2017. Thomas Galasz Nielsen har haft fokus på temaet teknologi og småstatsstrategi. Derudover har Heine Sørensen bidraget til projektet Multinational Capability Development Campaign – Countering Hybrid Warfare II med fokus på identifikation (situational awareness), afskrækkelse og bekæmpelse af hybrid krigsførelse inden for en multinational ramme. Projektet afvikles under US Joint Forces Command og ledes i fællesskab af NUPI (Norsk Utenrikspolitisk Institutt) og DCDC (UK MOD).

IFS fortsatte i 2017 det tætte samarbejde med Specialoperationskommandoen (SOKOM) om forskning i og formidling af viden om specialoperationer og specialoperationsstyrker. Lars H. Ehrensvärd Jensen har undersøgt, hvordan det danske forsvar kan benytte specialoperationsstyrker som en militærstrategisk kapacitet, og hvilke prioriteter der er gældende blandt danske politikere. Troels Henningsen har set nærmere på brugen af danske specialoperationsstyrker til forebyggende indsatser og kapacitetsopbygning i skrøbelige stater. Projektet er bl.a. baseret på observation af kapacitetsopbygning i Vestafrika. Anja Dalgaard-Nielsen har haft fokus på strategisk ledelse og organisering af specialstyrkerne.

Folkeretten er rammesættende for Danmarks militærstrategiske manøvrerum og muligheder, og derfor har IFS også i 2017 haft fokus på beskyttelse af civile i væbnede konflikter.

2.2. Institut for Ledelse og Organisation (ILO)

Forskningsområder

ILO's forskningsprofil er fokuseret på militær ledelse og organisation. Både operativt og administrativt skal militær ledelse og organisering sikre legitim anvendelse og forvaltning af statens ultimative magtmidler. ILO forsker i de betingelser og muligheder, der udspiller sig i det komplekse sæt af operative, administrative og politiske rationaler, som konstant er under forandring. Dermed skal ILO's forskningsaktiviteter være rettet mod at sikre den bedst mulige operative opgaveløsning i Forsvarets nutidige såvel som fremtidige udfordringer. Centralt i forhold til dette er den militære ledelsesprofessions rolle i at udvikle sig selv og organisationen, så Forsvaret er bedst muligt rustet til at varetage det opgavekompleks og de medfølgende krav, som stilles fra det politiske niveau.

Resultater

Ph.d. Katrine Nørgaard har forfattet en artikel, "A Study of Military Technopolitics: The Controversy of Autonomous Weapon Systems", som en del af et større forskningsprojekt, der søger at belyse udviklingen og anvendelsen af militære teknologier i komplekse konflikter. Hun undersøger, hvordan brugen af nye teknologier vil forme fremtidens kamplads, den militære organisation og den professionelle etik.

Ph.d., orlogskaptajn Vilhelm Holsting har afsluttet sit ph.d.-projekt med udgivelsen af afhandlingen "Militært chefvirke: Kritik og retfærdiggørelse mellem politik og profession". Forskningsprojektet undersøger – fra et konventionssociologisk og begrebshistorisk perspektiv – hvordan militære chefer retfærdiggør deres virke i mødet med de sikkerheds- og forvaltningspolitiske forandringer samt stigende offentlig kritik af den militære ledelse efter Den Kolde Krig.

Ph.d. Annemarie Damkjer har afsluttet sit ph.d.-projekt med udgivelsen af afhandlingen "Implementering & Performative Potentialer – Et studie i hvordan målstyringens teknologi bliver til gennem projektliggørelse og implementeringspraksisser". Forskningsprojektet undersøger, hvad der sker med en styringsteknologi, når den bliver forsøgt implementeret i Forsvaret. Fokus er på de konstitutive og medkonfigurerende fænomener i teknologiers transformation fra idé til implementeringsgenstand og organisatorisk praksis. Analyserne henter teoretiske ressourcer i aktør-netværksteori, og der arbejdes med alternativer til klassiske implementeringsmodeller.

Ph.d. Anna Therese Heltberg og major Thomas Jellesmark har skrevet artiklen "What Difference Does a Difference Make?: Considerations About Lessons Learned from Difficult Operational Situations" som en del af et forskningsprojekt, der undersøger, hvordan det militære ledelsesrum optegnes.

Specialkonsulent Karina Mayland, studielektor Rikke Haugegaard og studielektor Allan Shapiro har udgivet artiklen "Thinkers at the Cutting Edge: Innovation in the Danish Special Forces" som en del af et forskningsprojekt, der undersøger innovative tilgange, metoder og sprog til at understøtte en bevidst innovativ praksis i Forsvaret.

Major Jacob Barfoed har skrevet briefet "Hvad er militær ledelse?", som omhandler, hvordan begrebet militær ledelse har udviklet sig over tid. Major Jacob Barfoed har sammen med major Bjarne Bakkegaard også skrevet artiklen "Practical Leader Development Program Using Emotional Intelligence", som handler om erfaringer med at arbejde med følelsesmæssig intelligens ved Hærens Officersskole.

Psykolog Tine Toft Nørgaard har gennemført anden del af en evaluering af et projekt, der skal fremme arbejdet med social kapital i Forsvaret. Første del blev gennemført i 2016. Rapporten "Evalueringsrapport: Social kapital i Forsvaret – et pilotprojekt – Del 2" undersøger, hvordan projektet, der har involveret syv myndigheder i Forsvaret, er forløbet, samt hvordan de enkelte myndigheder på forskellig vis har valgt at arbejde med begrebet social kapital. Evalueringen munder ud i en række anbefalinger til, hvordan Forsvaret fremadrettet kan arbejde med projekter, der skal fremme den sociale kapital.

Kaptajn Lennart Schou Jeppesen og kaptajn René Okholm har udgivet artiklen "Supervision af nyudnævnte officerer: Et aktionsforskningsprojekt med supervision af nyudnævnte premierløjtnanter og deres møde med praksis gennem det første år", hvor det undersøges, hvad der optager nyudnævnte officerer i det første år efter udnævnelsen, for derigennem at kunne levere den bedst mulige uddannelse til kommende officerer.

ILO har deltaget med oplæg/papers i en række internationale forskningskonferencer: Inter University Seminar, Academy of Management (AoM), American Sociological Association, International Society of Military Sciences (ISMS) samt forskellige Science and Technology (STO) Specialists Meetings og STO Board Meetings ved NATO.

Håndbogen i instruktørvirke er udgivet på engelsk med titlen "The Military Instructor's Handbook". Bogen er blevet brugt i undervisningen af kommende instruktører ved simulationscentret på Kenya Navy Training School. Projektet har modtaget økonomisk støtte under Freds- og Stabiliseringsfondens Horn of Africa-program.

Nuværende og fremtidige projekter

ILO vil arbejde målrettet på at koble forsknings- og udviklingsprojekter, uddannelser og praksis tættere sammen. Dette gøres ved fra 2018 og frem at oprette en række forsknings-/fagdomæner:

- Styring og ledelse
- Militær teknologiledelse
- Officersvirke
- Førings
- Forandringsledelse
- Kommunikation som ledelsesværktøj

Forskningsdomænerne behandler hver især de områder, betingelser og muligheder, som konstant er under forandring både i Forsvaret og i omverdenen. Flere af projekterne i domænerne danner ramme om og giver indhold til MMS-moduler og andre FAK-kurser. I domænerne vil der være mulighed for at vidensdele og samarbejde inden for forsknings-/fagområdet om bl.a. forsknings- og udviklingsprojekter og ikke mindst koblingen til FAK-uddannelser. Af større forskningsprojekter, der kommer til at indgå i domænerne, kan nævnes:

Ph.d. Anna Therese Heltbergs forskningsprojekt undersøger, hvordan det militæroperative ledelsesrum optegnes og formes gennem handlinger, diskurser, artefakter, strukturer mv. Kerneantagelsen er, at der ikke er tale om et tvingende eller fast optegnet ledelsesrum, men om et rum, der sandsynliggøres gennem f.eks. doktriner, undervisning, diskurser om god og dårlig ledelse mv. Ledelsesrummet bliver herved også til og samskabt gennem den udvikling og de valg, der hele tiden finder sted.

Ph.d. Annemarie Damkjer forsker i implementering, herunder hvordan implementeringsgenstande og organisatorisk praksis formes i en og samme bevægelse undervejs i implementeringsprocesser. Der arbejdes ud fra et aktør-netværksteoretisk perspektiv. Forskningen bidrager til udvikling af forandringsperspektiver i Forsvaret, herunder udvidelse af strategiske handlemuligheder for professionen.

Ph.d., orlogskaptajn Vilhelm Holsting forsker i officersvirket. Forskningsprojektet undersøger – fra et konventionsociologisk og begrebshistorisk perspektiv – officersvirkets udvikling af retfærdiggørelse af professionen i forhold til sig selv og omverdenen.

I takt med udviklingen på områder som robotics, nanoteknologi, neuroteknologi, informationsteknologier samt kunstig intelligens muliggøres nye kampdomæner, nye typer af risici og nye typer af sikkerhedsliggørelser, som udfordrer de eksisterende principper for organisering og regulering af militær magt. Med andre ord: Nye teknologier skaber ikke bare nye videns- og organisationsformer, men også et væld af nye etiske, politiske, juridiske og økonomiske retfærdiggørelser for anvendelse af væbnet magt. Formålet med ph.d. Katrine Nørgaards forskningsprojekt er at belyse udviklingen og anvendelsen af militære teknologier i komplekse konflikter og herigennem at etablere et teoretisk og metodisk blik på militær teknopolitik og risikoledelse. Forskningsprojektet udmønter sig bl.a. i aktiviteter i NATO STO, herunder deltagelse i working groups og specialist meetings om autonome våbensystemer.

Karina Mayland fortsætter og udvider et forskningsprojekt, der har undersøgt innovative tilgange, metoder og sprog til at understøtte en bevidst innovativ praksis i Forsvaret, således at fokus ikke længere blot er specialstyrkerne, men også innovationens betingelser i andre enheder samt i støttestrukturen.

I samarbejde med Aarhus Universitet har ILO igangsat et forskningsprojekt, hvor det undersøges, hvordan de nye officersuddannelser i sammenligning med de tidligere udvikler kadetternes værdier. Formålet er at forstå, hvordan professionen påvirkes af forligskravene til de nye officersuddannelser. Denne indsigt i udviklingen af officerskorpsets værdier søges opnået gennem diakrone undersøgelser blandt kadetterne i tilknytning til den udvikling, som officersuddannelserne har gennemgået og vil gennemgå i de kommende år. Herunder søger projektet specifikt at forstå udviklingen i det unikke militære ledelsesbegreb føring ved at modstille det til andre ledelsesidealer.

Forskningsprojektet "Leadership in motion – becomings and moves in intersections of the material and the social-discursive" varetages af ph.d.-studerende Ann Rubens Mortensen. Projektet fokuserer på skabelsen af ledelse og ledere i komplekse operative miljøer. Undersøgelsen bidrager til en performativ ledelsesforståelse, der inddrager materielle og socialdiskursive elementer simultant. Ph.d.-afhandlingen forventes forsvaret i 2018. Ann Rubens Mortensens bidrag til det treårige NATO-forskningsprojekt "Leadership Development for Multinational Operations" fortsætter. Projektets fokus er fremtidens krav til lederudvikling til komplekse, multinationale operative miljøer.

Major Jacob Barfoed har startet et ph.d.-projekt op, hvis sigte er at undersøge ledelse under de særlige vilkår, der er til stede i situationer kendetegnet ved høj risiko. I forskningsprojektet vil Jacob

Barfoed følge forskellige enheder indsat i operationer med henblik på at undersøge, hvordan ledelse påvirkes under ekstreme risikofyldte forhold. Ph.d.-projektet forventes afsluttet i 2020.

2.3. Institut for Militærhistorie og Krigsteori (IMK)

Forskningsområder

Instituttet har hidtil haft krigsteori og dansk/international militærhistorie som sine forskningsområder. Ved årsskiftet 2017/2018 kom et tredje fagområde til: militær kulturforståelse. Samtidig ændrede instituttet navn til Institut for Militærhistorie, Kulturforståelse og Krigsteori. På det militærhistoriske område er fokusområderne: 1) sammenhængen mellem militærhistoriske erfaringer og doktrinudvikling i det 20. og 21. århundrede, 2) dansk militærhistorie siden 1945, 3) civil-militære relationer – særligt den politisk-militære dialog. Inden for krigsteori arbejdes særligt med krigsbegreber og -forestillinger, hybridkrig, nykrigsteori og sovjetisk-russisk operationstænkning samt de vestlige modsvar derpå. Inden for militær kulturforståelse lægges særligt vægt på kulturmødet i trænings- og uddannelsesmissioner. Det geografiske fokus er Danmark og det euroatlantiske område, selv om instituttet også forsker i Kina og Rusland samt Mellemøsten og Afrika.

Resultater, nuværende og fremtidige projekter

Med opstarten af yderligere to ph.d.-projekter i 2017 er instituttets forskning nu kendetegnet ved, at en væsentlig del aktuelt tager form af ph.d.-projekter. De to nye projekter er i øvrigt begge finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation og afspejler dermed en ganske god succesrate, hvad angår at tiltrække eksterne midler. I perioden 2009-2017 har IMK således formået at rejse i alt 6,5 millioner kroner i eksterne forskningsmidler.

Det senest igangsatte ph.d.-projekt (start i oktober 2017) varetages af Anna Sofie Hansen Schøning. Projektets titel er "Forsvarets fortid for fremtiden: Et erfaringsteoretisk studie af hvordan arbejdet med tidligere væbnede konflikter og krige bruges til forberedelse på militære udfordringer". Med udgangspunkt i historiebrugs- og videnskabsteori vil projektet belyse, hvordan Forsvaret har udvalgt og omsat erfaringer og militærhistorie til læring i perioderne 1900-1920 og 1996-2016. Mens dette projekt kun er i sin vorden, er instituttets tre andre ph.d.-projekter på mere fremskredne stadier:

I januar 2017 indledte Jakob Brink Rasmussen et ph.d.-projekt med titlen "The role of interactions between Nordic peacekeepers and local elites in implementing 'civil' peace in Bosnia and Herzegovina between 1995 and 2004". Projektet undersøger, hvordan nordiske fredsbevarende soldater i Dobojområdet reagerede på indsættelsesområdets særegenhed. Det undersøges især, hvilken rolle deres daglige interaktioner med forskellige typer af politiske, civile og religiøse eliter spillede for realiseringen af 'civil' fred i området. Dette gøres dels ved at analysere de udsendte styrkers arkiver og soldaternes udsagn samt ved at trække på teorier om intervenerende styrkers påvirkning på og af deres missionsområde.

Instituttets tredje ph.d.-projekt er "The Political and Military Challenges of Urban Warfare in the Israeli-Arab Conflicts 1982-2014" ved Claudia Læssøe. Det har form af en militærhistorisk og krigsteoretisk undersøgelse af bykrigs rolle i konflikterne mellem Israel og dets arabiske naboer og sigter mod at skabe grundlag for overvejelser om de militære udfordringer, som knytter sig til fremtidige konflikter i storbyer og de såkaldte megacities.

Primo 2018 forventes Søren Nørby at afslutte sit ph.d.-projekt: "Fra Kold Krig til internationalt engagement – Flyvevåbnets omstilling fra Murens fald til krigen mod Libyen 2011". Projektet har som formål at klarlægge, hvordan det danske flyvevåben har udviklet sig fra det flyvevåben, som

eksisterede ved Murens fald i november 1989, til den expeditionary airforce, som har kendetegnet Flyvevåbnet de seneste år. Samtidig vil projektet anskueliggøre og forklare de bagvedliggende faktorer, som påvirker og styrer udviklingen i et relativt lille værn som det danske flyvevåben.

I løbet af 2017 afsluttedes forskningen under instituttets største fælles projekt, "Læring af krig". Dette forskningsprojekt er blevet til i samarbejde med Dansk Militærhistorisk Kommission. Ud over at involvere instituttets medarbejdere, som har gennemført en række delprojekter, har projektet haft deltagelse af en række eksterne forskere fra ind- og udland. Hovedsigtet med den gennemførte forskning har været at undersøge den militære lære, man over tid har udtaget af en række krige, kampagner og slag. Delprojekterne ved instituttet har omhandlet: Slaget ved Verdun 1916 (Knud Bartels), Brusilovoffensiven 1916 (Niels Bo Poulsen), Zeebruggeraidet 1918 (Jeppe Plenge Trautner), kampene om Väike-Emajõgi i september 1944 (Steen Bornholdt Andersen), operation Market Garden i 1944 (Allan Slott Rasmussen) samt Musa Qala 2006 (Jakob Brink Rasmussen). De foretagne studier bliver publiceret i 2018 i to særnumre af det fagfællebedømte tidsskrift "Fra krig og fred" under redaktion af Michael H. Clemmesen, Anna Sofie Hansen Schøning og Rasmus Dahlberg.

Også et andet større forskningsprojekt med deltagelse af nogle af instituttets forskere – "Krigeriske Kreml?" – lakkede ved udgangen af 2017 mod enden. Her har en række FAK-forskere (Claus Mathiesen, Heine Sørensen, Jan Werner Mathiasen, Jørgen Staun, Jeppe Plenge Trautner og Niels Bo Poulsen) samt flere eksterne forskere (Flemming Splidsboel Hansen (DIIS) og Martin Cleemann Rasmussen (DIS)) bidraget til en antologi om Ruslands brug af militær magt siden 1991. Antologien ventes udgivet i løbet af 2018.

Et sidste større tværgående forskningsprojekt, som vedrører den krigsteoretiske model "krigsførelsens kredsløb", er forsinket, men ventes afsluttet i løbet af 2018 med det forventede resultat, at der i 2019 foreligger en antologi om modellens brug.

Af de mindre forskningsprojekter, som blev igangsat i 2017, kan nævnes en historisk analyse af, hvorfor Danmark ikke har en kystvagt (Rasmus Dahlberg), og et studie af Kina og sømilitære adfærdsmønstre i Det Sydkinesiske Hav (Liselotte Odgaard).

I 2018 ventes et øget fokus på nyere dansk militærhistorie, særligt på det operative niveau, samt på relationen mellem arkiverings- og dokumentationspraksisser på den ene side og erfaringsudnyttelse på den anden. Der vil også blive lagt vægt på at udvikle nye undervisningsmaterialer, bl.a. gennem skrivning af kompendier, som på sigt skal blive til lærebøger inden for militærhistorie og krigsteori. På området militær kulturforståelse søges der igangsat et ph.d.-projekt vedrørende kulturmødet på trænings- og uddannelsesmissioner.

I 2017 var IMK medarrangør af en konference under NATO PfP-arbejdsgruppen Crisis Study Working Group. Konferencen, som blev afholdt i Bukarest 29. maj-2. juni 2017, havde temaet "The use of military forces in domestic affairs: Lessons from the past, current issues and future developments". En konferencepublikation er under forberedelse. 12. december 2017 var instituttet desuden arrangør af en konference om "Antiterroroperationer, Rules of Engagement og International Orden i en FN-kontekst: Synspunkter fra Kinas og Danmarks Forsvar". Konferencebidragene vil blive redigeret og udgivet i løbet af 2018.

Instituttets medarbejdere har i løbet af året løbende stillet deres ekspertise til rådighed for politiske høringer og debاتمøder, foreningsarrangementer og medierne. Tyngdepunkterne i den forskningsformidlende indsats har været dagsaktuelle problemstillinger forbundet med Kina, Nordkorea,

Rusland og ubåde samt en række historiske begivenheder og mærkedage, herunder 100-året for den russiske revolution.

2.4. Institut for Militære Operationer (IMO)

Forskningsområder

Instituttets fokus er det teoretiske fundament for krigsførelse og operationer, det konceptuelle, doktrinære og metodiske fundament samt rammebetingelserne for militære operationer. IMO udgiver forskningsartikler, papers, antologier samt monografier og øvrige publikationer. Dertil deltager IMO i såvel NATO- som national doktrinudvikling.

Det er IMO's målsætning, at instituttets arbejde anerkendes og fremstår relevant for Forsvaret som et hele, ligesom arbejdet skal indgå i curricula på de uddannelser og kurser, FAK gennemfører. IMO fører endvidere dialog og interaktion med myndighederne i Forsvaret med henblik på at skabe synergi mellem udviklingstendenserne som anført i Koncept for Forsvarets Operative Kapacitetsudvikling (KFOU).

IMO forsker, udvikler og underviser i militære operationer på de tre militære niveauer: det taktiske, det operative og det strategiske. Tyngden i forskningen lægges på de områder, hvor instituttet afdækker behov for en bedre forståelse og udvikling af vilkår og rammer for militære operationer.

Idet dansk deltagelse i militære operationer i hovedreglen finder sted i en international koalitions- og/eller allianceramme, rettes IMO's arbejde primært mod NATO og de strategiske alliancepartners konceptuelle, doktrinære og metodiske vidensgrundlag. Formålet er entydigt at påvirke udviklingen af alliansens såvel som nationale doktriner og procedurer til gavn for Forsvaret. Hermed bidrager instituttet til at skabe udvikling i alliancen og sikre, at danske soldater på kvalificeret vis kan indgå i internationale operationer.

Resultater, nuværende og fremtidige projekter

I 2017 har IMO FoU bidraget med ny viden og opdateret indsigt i nutidige emner inden for instituttets portefølje såvel på det nationale som på det internationale plan. Fokus har primært været NATO's tilpasning til de sikkerhedspolitiske omgivelser, herunder kollektivt forsvar i rammen af NATO med særlig fokus på Rusland som aktør. Dertil har også temaer som cyber warfare, missilforsvar, air power og collateral damage, strategisk kommunikation, hybrid krigsførelse, civil-militære relationer og stabiliseringsindsatser været berørt.

Et særligt område, som hidtil ikke har været omfattet af den organiserede udviklingsvirksomhed, er instituttets deltagelse i såvel national som NATO-doktrinudvikling. I et bilateralt samarbejde mellem IMO og FAK-FBC er instituttets aktive deltagelse i national såvel som NATO-doktrinudvikling nu at betragte som reel udviklingsvirksomhed.

I lighed med tidligere år har netop doktrinudvikling været en central del af instituttets bidrag til udviklingsvirksomheden. Doktriner er et væsentligt element i indsættelsen af nationale såvel som alliansens militære styrker i nutidige konflikter og kriser. Derfor må netop doktrinudviklingen til steds være funderet i den nyeste viden genereret gennem FAK FoU og de øvrige NATO-landes forskningsarbejde. IMO har i 2017 bidraget aktivt til udviklingen af NATO- og nationale doktriner, ligesom instituttets personel i vidt omfang har været en aktiv del af NATO-nedsatte doktrinarbejdsgrupper. To konkrete tiltag af betydning har været instituttets aktive bidrag til AJP-5 NATO Operational Planning, hvor modellen for Centre of Gravity-analyse (CoG) nu bygger på en model udviklet af en tidligere MA

ved instituttet. Dertil har instituttet også bidraget aktivt til den igangværende udvikling af AJP-3.20 NATO Cyberspace-doktrinen. I nationalt regi bidrager IMO til den igangværende udvikling af Hærens Feltreglement III i samarbejde med Hærens Studie- og Udviklingsforum (STUVFOR).

IMO har i 2017 også bidraget aktivt til den offentlige debat gennem mere end 200 indlæg og udtalelser i medierne. Dertil har instituttets medarbejdere, som en del af formidlingsopgaven, deltaget i diverse arbejdsgrupper i rammen af Værnsfælles Kommando (VFK) samt som hyppige oplægsholdere ved konferencer og seminarer.

I den kommende tid arbejdes med de følgende projekter og projektsamarbejder: "The Revolution in Military Professionalism", "The Sociology of Privatized Security", "The Political Army", "Can We Measure the Strategic Effect of Offensive Air Operations?", "Krigsførelsens Kredsløb", "Maritime Piracy Studies", "Innovation i operationsplanlægning", "Allied Procedural Publication 28 'Tactical Planning Process' (NATO APP 28)", "Revidering af Hærens Feltreglement III (HRN FR III)", "Optegningen af det militære ledelsesrum", "Victim of its own success: How NATO's difficulties are caused by the absence of a unifying existential threat", "Prestige-Seeking Small States: Danish and Norwegian Military Contributions to U.S.-led Operations", "Regional Stability and Mutual Trust Building in Afghanistan, Pakistan and Beyond", "Innovative arbejdsprocesser i stabsarbejdet", "Civil-Military Relations in The Middle East", "The Success of Sectarism – Patrimonialism and Civil War in Syria (COMER)", "Opdatering af Hærens taktiske ordbog", "Rekruttering og krig", "Kreativitet i overvejelsesmetodikken", "F-35 studiegruppe", "Nationale sikkerhedsstrategier i forhold til cyberområdet", "SOF og specialoperationer i samtænkte indsatser", "Er DOST - C2 det samme som C2 i forbindelse med Maritime Emergency-operationer i Nordatlanten – Kan man presse krigssproget ind i alt?", "Hærens doktrinudvikling som social praksis".

2.5. Institut for Sprog og Kultur (ISK)

Forsknings- og udviklingsområder

ISK forsker i anvendelsen af militær antropologi i krydsfeltet mellem militære operationer og kultur-analyse. Forskningen fokuserer på to niveauer af anvendelsen af kultur: anvendelse af kultur som analytisk optik under militære stabes planlægning og gennemførelse af operationer samt tværkulturel kommunikation og interaktion for den individuelle soldat i mødet med andre kulturer. Formålet med forskningen er at styrke officerers og stabes integration af kulturelle forhold i den operative planlægning og derigennem at opnå større målopfyldelse og operativ effektivitet. Derudover søger ISK's forskning at styrke forståelsen af kultur som et operativt værktøj og fremme tværkulturel kommunikation med henblik på at styrke muligheden for at etablere og opbygge tillidsfulde relationer med lokale og internationale partnere i militære indsatser.

I 2017 har ISK's forskning fokuseret særligt på militær operativ kultur, koalitionskultur i MINUSMA i Mali, innovationsmiljø hos specialstyrker samt civil-militær interaktion. ISK har været aktiv i nationale og internationale samarbejder og præsenteret forskning ved internationale konferencer.

Resultater, nuværende og fremtidige projekter

Forsker Thomas Vladimir Brønd har fortsat sit projekt "Perception and Legitimacy in Civil-Military Interaction" gennem to feltarbejdsindsatser, nemlig udsendte CIMIC-personels erfaringer fra især Afghanistan samt pågående missioner i Irak og Libanon. Forskningsprojektet undersøger, hvordan Forsvaret kan interagere med det civile domæne til styrkelsen af legitimitet i operationsområder. Formålet er at forbedre interaktionen mellem Forsvaret og civile i konfliktområder.

På baggrund af tidligere gennemført forskning har Thomas Vladimir Brønd desuden publiceret en artikel i en særudgave af tidsskriftet *Middle East Critique* om venskab som revolutionær socialitet i Syrien. Forskningsprojektets første resultater er blevet præsenteret ved de internationale konferencer ERGOMAS (European Research Group on Armed Forces and Society) og IUS (Inter-University Seminar on Armed Forces and Society). Derudover er Thomas Vladimir Brønd involveret i et internationalt samarbejde om nye tilgange til at studere krig, og han præsenterede i den forbindelse et paper om hybridkrig i NATO-sammenhæng ved en workshop i Israel.

Studielektor Rikke Haugegaard har deltaget i et fælles DIIS-FAK-forskningsprojekt, som undersøger de interne dynamikker i FN's stabiliseringsmission i Mali (MINUSMA). Studiet af interoperabilitet i missionen fokuserer på afrikanske styrkers opfattelser af og motivation for deltagelse i MINUSMA. De afrikanske styrkers bidrag til FN er et understuderet felt, og projektets formål er derfor at belyse de afrikanske styrkers indsats i MINUSMA. På baggrund af tidligere forskning i MINUSMA, Mali (2014 og 2015) har Rikke Haugegaard i juni 2017 publiceret artiklen "Sharia as 'Desert Business' – Understanding the Links between Criminal Networks and Jihadism in Northern Mali". Artiklen diskuterer, hvordan de militante grupper i Mali opererer, og de sociale og økonomiske dynamikker, som er i spil. Jihadisme bør forstås som et socialt og økonomisk fænomen frem for et snævert ideologisk projekt, argumenterer Rikke Haugegaard.

I et tværfagligt projekt på FAK om anvendelsen af specialstyrker under ledelse af IFS har ISK og ILO i et fælles delprojekt undersøgt innovationsmiljøet hos de danske specialstyrker (Jægerkorpsset og Frømandskorpsset). Projektet ser på, hvilke former for ledelse og arbejdsprocesser der understøtter medarbejderdrevet innovation hos specialstyrkerne. Projektet er et pilotstudie udført af Rikke Haugegaard i samarbejde med ILO (Specialkonsulent Karina Mayland og studielektor Allan Shapiro), og data peger på en unik form for eksperimenterende problemløsning og gennemsigtigt lederskab som vigtige faktorer for at skabe et innovativt miljø hos specialstyrkerne. I 2016 afsluttede Rikke Haugegaard, Maya Mynster Christensen og major Poul Martin Linné forskningsprojektet "Kultur som operativt værktøj", hvis resultater er blevet fremlagt for et internationalt publikum ved flere lejligheder. Som en del af projektet er der udviklet en model til forbedret kulturanalyse i Knowledge Development. Den er afprøvet i forskellige dele af Forsvaret og nu udgivet som en håndbog.

I 2017 har håndbogen været anvendt i undervisning på FLEX-modulet "Culture as an Operational Enabler". I 2018 vil håndbogen indgå som en del af pensum på sprogofficersuddannelsen, på FLEX-modulet "Culture as an Operational Enabler" og på kurset "Land Component Campaign Planning", som udbydes af Institut for Militære Operationer på FAK. Dermed bliver instituttets forskning også aktiveret på tværs af FAK, og forskningen understøtter tværfaglige perspektiver i undervisningen.

ISK har også i 2017 fokuseret på køn med major Lotte Jæger Bank-Nielsen og Rikke Haugegaard som projektdeltagere. Projektet diskuterer kvinder i Forsvaret, kvindelige FN-soldater i Mali og kvinders rolle i krig. Lotte Jæger Bank-Nielsen har deltaget i NATO Gender Adviser Course i Stockholm og er nu uddannet gender adviser. Rikke Haugegaard har formidlet sin forskning om køn i militære operationer og FN-resolution 1325 til forskellige enheder i Forsvaret samt ved seminarer på DIIS og Center for Militære Studier, Københavns Universitet ("Women and War").

Derudover har ISK været aktiv i medierne om situationen i Rusland, Ukraine, Syrien og Mali.

I 2018 forventer ISK's forskere at præsentere forskningsresultater ved internationale konferencer, herunder International Society of Military Sciences. Desuden vil de styrke de nationale og internationale forskningssamarbejder samt tilrettelægge et nyt forskningsprojekt om træningsmissioner.

Grundet en større organisationsændring på Forsvarsakademiet vil sektionens fremtidige forskningsbidrag høre under det nye Institut for Militærhistorie, Kulturforståelse og Krigsteori.

2.6. Forskerservice

Forskerservice ved Forsvarets Bibliotekscenter (FBC) hører organisatorisk under dekanen.

En af FBC's kerneopgaver i 2017 har været arbejdet med definitionen af udviklingsarbejde samt FoU-strategien for 2018-2022, herunder en tydeliggørelse af de værdier, der danner grundlag for FAK FoU: uafhængighed, synlighed, anvendelsesorientering og kvalitet.

Forskerservice arbejder målrettet med fondsansøgninger bl.a. til finansiering af ph.d.-projekter.

I 2017 opnåede FAK/IMK finansiering fra Danmarks Frie Forskningsfond til et ph.d.-projekt. I denne type proces hjælper FBC eksempelvis med udformning af ansøgningens faglige indhold og budgetter samt de tilknyttede administrative opgaver.

FAK skal holde et akademisk niveau – både i forhold til de projektansøgninger og de manuskripter, som FAK's medarbejdere udarbejder. Derfor arbejder Forskerservice systematisk med kvalitetssikring af ansøgninger samt fagfællebedømmelsesprocesser for de udgivelser, vi selv står for. Kvalitetssikring af egne publikationer overholder således internationale retningslinjer på området.

FBC/Forskerservice ændrer i 2018 navn til Forsvarsakademiets Videnscenter/Forskningssekretariatet.

Scandinavian Journal of Military Studies

Dette arbejde med systematisk kvalitetssikring bliver videreført i forbindelse med oprettelsen af tidsskriftet "Scandinavian Journal of Military Studies", som FAK lancerede i november 2017. Tidsskriftet er et samarbejde med Forsvarshøgskolen i Norge og Center for Militære Studier, Københavns Universitet. Det nye tidsskrift forankres i FBC, der fungerer som sekretariat for tidsskriftet og leverer en platform, hvor både civile og militære medarbejdere kan publicere deres arbejde. Endvidere er det målet, at det skal skabe øgede muligheder for netværk og samarbejde.

"Scandinavian Journal of Military Studies" fordeler sig over tre spor: forskningsbaserede artikler, udviklingsbaserede artikler samt monografier (der både kan falde under forskning og/eller udvikling).

Forskningsartiklerne er på engelsk og udsættes for double blind-fagfællebedømmelse. Udviklingsartiklerne tager udgangspunkt i praksisnære problemstillinger og kan forfattes på alle de nordiske sprog og engelsk. Målet er via dette spor at styrke publiceringen af praksisnære projekter, som især er afspejlet i udviklingsprojekterne. Tidsskriftet er open access og kan findes på sjms.nu.

2.7. FAK Kommunikation

FAK Kommunikation arbejder med forskelligartede kommunikationsopgaver. Nedenfor præsenteres nogle af de områder, der blev arbejdet med i det forgangne år.

Forskningstemaer

FAK Kommunikation har i 2017 udviklet temasider, der formidler forskning med fokus på de militære perspektiver. I første omgang er der fokus på Centralasien, Mellemøsten, Afrika, Danmark i NATO og militær ledelse. Til forskningstemaerne er der udarbejdet artikler, podcasts og videointerviews – i felten og i eget tv-studie, der gør siderne relevante for militære og civile studerende, kadetter, forskere, politikere, medier og andre samarbejdspartnere.

Medietræning og presse

FAK Kommunikation afviklede i løbet af 2017 intern medietræning af officerer og forskere med henblik på at styrke den eksterne kommunikation. Der afvikledes også medietræning og undervisning for en række af Forsvarets myndigheder og stabe samt presseofficerer på vej på mission i Afghanistan og Mellemøsten.

Formidlingen understøttedes også af tematiserede journalistarrangementer, hvor forskere, officerer og mediefolk mødtes uformelt omkring et tema. FAK's kommunikationsekspertise blev også efterspurgt til støtte for en række myndigheder – fra udvikling af kommunikationsbestemmelser og -strategier til mediebillede under større øvelser.

FAK afviklede i 2017 presseofficerskursus i uge 38.

Twitter

Forsvarsakademiet fortsatte i 2017 sit engagement på Twitter med både en dansk og en engelsk profil. Målet med profilerne er at styrke kendskabet til FAK's forskning gennem de sociale medier, og her er Twitter valgt, fordi det er det foretrukne sociale medie blandt de politikere, journalister og forskere, som FAK gerne vil have i tale. Profilerne har i løbet af 2017 set en stigning i antallet af følgere fra 763 til 1.301 på den danske profil (@fak_dk) og fra 460 til 616 på den engelske profil (@rddc_dk). Blandt følgerne er forsvarsordførere fra danske partier, udenlandske samarbejdspartnere, journalister og forskere.

Derudover kom flere forskere og militære analytikere fra FAK på Twitter i 2017, så i alt 23 forskere nu er aktive på Twitter. Det er FAK Kommunikation, som støtter forskerne i at udarbejde en profil og komme godt i gang med at bruge mediet, og som sørger for at tweete og retweete på FAK-profiler.

I 2017 blev endnu en officiel FAK-Twitterprofil føjet til listen, nemlig en selvstændig profil for det nye "Scandinavian Journal of Military Studies", som skal udbygges i 2018.

3. FAK-publikationer

I det følgende ses en oversigt over publikationer i FAK-regi. Listen er opdelt efter publikationernes typer.

3.1. Forskning

FAK-publikationsserier

Barfod, J. R. (2017). *Hvad er militær ledelse?* København: Forsvarsakademiet. (FAK Brief).

Højstrup, G. (red.) (2017). *Interdisciplinary Perspectives on Special Operations Forces*. København: Forsvarsakademiets Forlag. (FAK Conference Proceedings; Nr. 4).

Jeppesen, L. S., & Okholm, R. (2017). *Supervision af nyudnævnte officerer: Et aktionsforskningsprojekt med supervision af nyudnævnte premierløjtnanter og deres møde med praksis gennem det første år*. København: Forsvarsakademiet. (FAK Brief).

Kjærgaard, S., & Marrup, K. (2017). *The Use of Kinetic Airpower and the Problem of Civilian Casualties*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Research Paper).

Lillelund, L. S., & Ringsmose, J. (2017). *Hvad er NATO enhanced Forward Presence, og hvordan bidrager Danmark?* København: Forsvarsakademiet. (FAK Brief).

Nissen, T. E. (2017). *Strategisk kommunikation - et spørgsmål om legitimitet: En analyse af teoretiske, militære og civile tilgange til strategisk kommunikation og hvad det betyder for Forsvaret*. København: Forsvarsakademiet. (FAK Research Paper).

Nyemann, D. B. (2017). *Hvad er rammerne for et lovligt cyberforsvar?* København: Forsvarsakademiet. (FAK Brief).

Nørgaard, K. (2017). *A Study of Military Technopolitics: The Controversy of Autonomous Weapon Systems*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Research Paper).

Pilgaard, J., & Nørby, S. (2017). *Doktrinudvikling i Søværnet og oprettelsen af Søværnets Taktiske Stab*. København: Forsvarsakademiet. (FAK Brief).

Schøtt, A. S. (2017). *The Kurds of Syria: From the Forgotten People to World-Stage Actors*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Brief).

Sender, J. F., & Lucas, E. R. (2017). *Danish-German Submarine Cooperation: Opportunities and Challenges*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Brief).

Staun, J. M. (2017). *Normal at last? German Strategic Culture and the Holocaust*. Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Rapport).

Vestenskov, D., Shah, A., Kazmi, A., & Hansen, C. H. (2017). *Approaching Regional Coherence: Promoting Security Cooperation and Economic Connectivity in South Asia*. (No 5 (b) udg.) (s. 1-102). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Conference Proceedings; Nr. 5).

Vestenskov, D. (2017). *Igniting Paths of Reconciliation between Afghanistan and Pakistan: Conference proceedings*. (No 3 (b) udg.) (s. 1-66). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Conference Proceedings; Nr. 3).

Tidsskriftartikel

Barfod, J. R., & Bakkegaard, B. (2017). Practical Leader Development Program Using Emotional Intelligence. *Challenging Organisations and Society*, 6(2), 1137-1152.

Barfoed, J. (2017). Soldater, statsmænd og ledelse i en aktivistisk udenrigspolitik. *Oekonomi og Politik*, 90(1).

Brink Rasmussen, J., & Poulsen, N. B. (2017). The Long Road Towards an Official Danish Veterans' Policy 1848-2010. *Contemporary Military Challenges*, 19(2), 89-105.

Brønd, T. V. (2017). The Most Beautiful Friendship: Revolution, War and Ends of Social Gravity in Syria. *Middle East Critique*, 26(3), 283-296. DOI: 10.1080/19436149.2017.1331517

Clemmesen, M. H. (2017). The Unavoidable Vision Failure: The Anglo-German First World War naval confrontation . *The Estonian Yearbook of Military History*, (2016).

Cold-Ravnskilde, S. M., Albrecht, P., & Haugegaard, R. (2017). Friction and Inequality among Peacekeepers in Mali. *The RUSI Journal*, 162(2), 34-42. DOI: 10.1080/03071847.2017.1328810

Dahlberg, R. (2017). Do you have a Plan B? Integrating adaptive capacities into infrastructure preparedness planning. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 1-9. DOI: 10.1111/1468-5973.12203

Dalgaard-Nielsen, A. (2017). Organizational resilience in national security bureaucracies: Realistic and practicable? *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 25(4), 341-349. DOI: 10.1111/1468-5973.12164

Dalgaard-Nielsen, A. (2017). Organizing Special Operations Forces: Navigating the Paradoxical Requirements of Institutional-Bureaucratic and operational Environments. *Special Operations Journal*, 3(1), 61-73. DOI: 10.1080/23296151.2017.1310549

Haugegaard, R. (2017). Sharia as 'Desert Business': Understanding the Links between Criminal Networks and Jihadism in Northern Mali. *Stability: International Journal of Security and Development*, 6(1), 1-15. DOI: 10.5334/sta.494

Henriksen, A., & Ringsmose, J. (2017). Slagmarkens moral og risikofri krig med droner. *Politik*, 20(1), 12-20.

Jakobsen, P. V., & Kjærsgaard, K. (2017). Den danske FN-aktivismes storhed og fald 1945-2016. *Politica*, 49(4), 377-400.

Jakobsen, P. V. (2017). Fred i vor tid: Krig truer ikke længere klodens overlevelse. *Samfundsfagsnyt*, 207(September), 31-35.

Jakobsen, P. V., & Ringsmose, J. (2017). Le partage du fardeau au sein de l'OTAN: l'effet Trump ne durera pas. *Defense et Securite Internationale*, 57.

Jakobsen, P. V. (2017). War Studies traditionen (på Syddansk Universitet): Hvad, hvordan, hvad nu? *Oekonomi og Politik*, 90(1), 74-81.

Jønck, M. K. (2017). Mod en pragmatisk sociologi om fysisk vold. *Dansk Sociologi*, 28(2), 7-25. [2].

Mandrup, T. (2017). An uncertain future: South Africa's National Defence Force caught between foreign-policy ambitions and domestic development: Lessons learned from SANDF deployment in CAR and DRC. *Journal of Eastern African Studies*, 136-153. DOI: 10.1080/17531055.2018.1418166

Nørby, S. (2017). En juvel fra arkivet. Den danske erobring af Helgoland den 9. august 1714. *Marine-historisk Tidsskrift*, 50(1), 14-22.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). Constraints on the Soft Power Efforts of Authoritarian States: The Case of the 2015 Military Parade in Beijing. *Journal of Current Chinese Affairs*, 46(2), 111-134.

Odgaard, L. (2017). Beijing's Quest for Stability in its Neighborhood:: China's Relations with Russia in Central Asia. *Asian Security*, 13(1), 41-58. DOI: 10.1080/14799855.2017.1287697

Ringsmose, J., & Pedersen, R. B. (2017). Aktivisme i dansk udenrigspolitik: Norden, FN, NATO og EU. *Politica*, 49(3).

Ringsmose, J., & Henriksen, A. (2017). "America First": Europæisk og dansk sikkerhed under Trump. *Internasjonal Politikk*, 75(3).

Ringsmose, J., & Teglskov Jacobsen, J. (2017). Cyber-bombing ISIS: Why disclose what is better kept a secret? *Global Affairs*, 3(2), 1-13. DOI: 10.1080/23340460.2017.1337471

Ringsmose, J., & Rynning, S. (2017). L'adaptation stratégique de l'OTAN à la Russie. *Defense et Securite Internationale*, 59.

Ringsmose, J., & Rynning, S. (2017). Now for the Hard Part: NATO's Strategic Adaptation to Russia. *Survival (Abingdon)*, 59(3), 129. DOI: 10.1080/00396338.2017.1325603

Ringsmose, J., & Rynning, S. (2017). Rutsjebane: Udsving og udfordringer i Danmarks NATO-aktivisme. *Politica*, 49(4).

Ringsmose, J., & Rynning, S. (2017). The NATO Response Force: A qualified failure no more? *Contemporary Security Policy*, 38(3).

Staub, J. M. (2017). Russia's strategy in the Arctic: cooperation, not confrontation. *Polar Record*. DOI: 10.1017/S0032247417000158

Swed, O., & Crosbie, T. A. (2017). Private security and military contractors: A troubling oversight. *Sociology Compass*. DOI: 10.1111/soc4.12512

Zupancic, R., Pejič, N., Grilj, B., & Rodt, A. P. (2017). The European Union Rule of Law Mission in Kosovo: An Effective Conflict Prevention and Peace-Building Mission? *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*. DOI: 10.1080/19448953.2017.1407539

Signe Cold-Ravnkilde, Peter Albrecht, Rikke Haugegaard (2017). Friction and Inequality among Peacekeepers in Mali (genudgivet i tema artikelsamling): In: 'Peacekeeping, Peacebuilding and Community Security'. *The RUSI Journal*, 162 issue 2(Særudgave (netpublikation)).

Bog

Nørby, S., & Wismann, T. (2017). *Absalon and Esbern Snare: The Danish Navy's Absalon Class Support Ships*.

Nørby, S., & Seerup, J. (2017). *For flaget og Danmark: Søværnet dag for dag gennem 500 år*. København: Forsvarsakademiet.

Nørby, S. (2017). *Niels Juels sidste togt: Radiokvartermester Verner Kristensen Lynges dagbog fra flåden sænkning i august 1943*.

Antologi

Vrey, F., & Mandrup, T. (red.) (2017). *The African Standby Force: Quo Vadis?* (1 udg.) Stellenbosch: Sun Media, Stellenbosch University Press.

Bidrag til bog/antologi

Heltberg, A. T., & Jellesmark, T. (2017). What Difference Does a Difference Make? Considerations About Lessons Learned from Difficult Operational Situations. I M. Holenweger, M. K. Jager, & F. Kernic (red.), *Leadership in Extreme Situations* (s. 295-321). Cham: Springer Publications.

Jakobsen, P. V. (2017). It's the Strategic Narrative Stupid! How the United States May Overcome the Challenge of Continued Engagement in Afghanistan Beyond 2017. I S. Rynning (red.), *South Asia and the Great Powers: International Relations and Regional Security* (s. 263-278). London og New York: I.B. Tauris.

Jakobsen, P. V. (2017). The United Nations and the Nordic Four: Cautious Sceptics, Committed Believers, Cost-benefit Calculators. I P. Nedergaard, & A. Wivel (red.), *The Routledge Handbook of Scandinavian Politics* (Kapitel 22). London: Routledge.

Mandrup, T. (2017). From Inhumanitarian Non-intervention to Protection of Civilians (POC): A Paradigmatic change in AU and UN Peace Missions? I F. Vrey, & T. Mandrup (red.), *The African Standby Force - Quo Vadis* (1 udg., Kapitel 3, s. 41-63). Stellenbosch: Sun Media, Stellenbosch University Press.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). Chinese investments in Greenland. Promises and risks as seen from Nuuk, Copenhagen and Beijing. I K. Søbysted Kristensen, & J. Rahbek-Clemmensen (red.), *Greenland and the International Politics of a Changing Arctic: Postcolonial Paradiplomacy between High and Low Politics* (1 udg., Kapitel 6, s. 83-97). London: Routledge book series.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). Dansk Kina-politik under pres. I C. Jensen, C. Howard Grøn, & C. Burchart (red.), *Politologisk Årbog 2016-17* København: Hans Reitzels Forlag.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). Kina. I J. Hassing Nielsen, M. Aagaard Seeberg, & J. Tolstrup (red.), *Introduktion til Komparativ Politik* (1 udg., s. 1-22). København: Hans Reitzels Forlag.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). Kina. I C. Kjersgaard (red.), *Verdens Magter* (2 udg., Kapitel 2, s. 67-112). København: Ræsons Forlag.

Poulsen, N. B. (2017). Efterretningsarbejdets skiftende rammebetingelser: Forsvarets Efterretnings-tjeneste oprettes. I *FE 1967-2017: Fra militær varslingstjeneste til udenrigsefterretningstjeneste* (Kapitel 1, s. 13-36). København: Forsvarets Efterretningstjeneste.

Ringsmose, J., & Rynning, S. (2017). Can NATO's new Very High Readiness Joint Task Force deter? I K. Friis (red.), *NATO and Collective Defense in the 21st Century: An Assessment of the Warsaw Summit* (Kapitel 3, s. 16-22). New York: Routledge.

Ringsmose, J., & Kristensen, K. S. (2017). Danmark vælger en aktivistisk udenrigspolitik: Forsvarets Efterretningstjeneste 1989-2017. I *FE 1967-2017 : Fra militær varslings-tjeneste til udenrigsefterretningstjeneste* (Kapitel 6, s. 129-146). København: Forsvarets Efterretningstjeneste.

Ringsmose, J. (2017). Forsvarchefens fagmilitære råd: Et outsider-perspektiv. I T. E. Sæveraas (red.), *NATO: Challenges and Solutions: GILs luftmakseminar 2016* (Vol. 33, s. 159-164). Luftkrigsskolens skriftserie.

Rodt, A. P. (2017). Member State Foreign Policy towards EU Military Operations. I R. Whitman, A. Hadfield, & I. Manners (red.), *Foreign Policies of EU Member States* London: Routledge.

Rapport

Rikke Haugegaard, Peter Albrecht, Signe Cold-Ravnkilde (2017). *African Peacekeepers in Mali*. (1. edition udg.) København : Denmark, Copenhagen: Danish Institute for International Studies.

Jakobsen, P. V., & Ringsmose, J. (2017). *Burden-sharing in NATO. The Trump effect won't last*. Oslo: Norwegian Institute of International Affairs. (NUPI Policy Brief).

Mynster Christensen, M. (2017). *Navigation i ukendt farvand: Kultur som operativt værktøj*. København: Forsvarsakademiet. (FAK Rapport).

Nørup Sørensen, C. T., & Klimenko, E. (2017). *Drivers and challenges in China-Russia cooperation in the Arctic*. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute.

Ringsmose, J., & Henriksen, A. (2017). *Trump, NATO og den europæiske sikkerhedsarkitektur: Usikkerhed i den transatlantiske alliance*. København: DIIS. Dansk Institut for Internationale Studier.

Rodt, A. P., Tvilling, J., Zartsdahl, P. H., Ignatijevic, . M., Stojanovic Gajic, S., Simons, S., ... Fernandez Arguedas, V. (2017). *DL 5.1 Report on EU Conflict Prevention and Peacebuilding in the Horn of Africa and Western Balkans*.

Bidrag til rapport

Rodt, A. P. (2017). Effectiveness in Operational Conflict Prevention: How Should We Measure it in EU Missions and Operations? I E. Norvanto, & H. Dumur-Laanila (red.), *Seminar Publication on Contemporary Peace Operations – From Theory to Practice* (s. 97-106). Finish International Center.

Ph.d.-afhandling

Dahlberg, R. (2017). *From Risk to Resilience: Challenging Predictability in Contemporary Disaster and Emergency Management Thinking*. Copenhagen: University of Copenhagen. (PhD thesis 2017).

Damkjer, A. (2017). *Implementering & Performative Potentialer: Et studie i hvordan målstyringens teknologi bliver til gennem projektliggørelse og implementeringspraksisser*. København: Københavns Universitet. (PhD thesis 2017).

Holsting, V. S. (2017). *Militært chefvirke: Kritik og retfærdiggørelse mellem politik og profession*. (32 udg.) Frederiksberg: Copenhagen Business School. (PhD Series).

Konferencebidrag i proceedings

Henningsen, T. (2017). Terrorist Groups as Part of Society: A Comprehensive Approach to Counter-Terrorism against Al Qaeda's Integration into Societies in the Sahel Region. I R. Crelinsten (red.), *Selected Papers Terrorism Experts Conference 2016* (s. 53-65). Ankara.

Jensen, L. H. E. (2017). Danish Politicians' Views on Special Operations: Acceptable and Unacceptable Uses. I G. Højstrup Christensen (red.), *Interdisciplinary Perspectives on Special Operations Forces* (Kapitel 10, s. 189-202). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Conference Proceedings; Nr. 4).

Johnsen, A. A. (2017). Identifying Special Operations as a Distinct Foreign Policy Instrument. I G. Højstrup Christensen (red.), *Interdisciplinary Perspectives on Special Operations Forces* (Kapitel 6, s. 108-119). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Conference Proceedings; Nr. 4).

Mayland, K., Haugegaard, R., & Shapiro, A. (2017). Thinkers at the Cutting Edge: Innovation in the Danish Special Forces. I G. Højstrup Christensen (red.), *Interdisciplinary Perspectives on Special Operations Forces* (Kapitel 5, s. 88-107). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Conference Proceedings; Nr. 4).

Poulsen, N. B. (2017). Drawing Lessons from War: The Danish-Austrian-Prussian War of 1864. I H. Raugh (red.), *Doctrinal Change: Using the Past to Face the Present* (s. 11-19). Bratislava: Slovak Institute of Military History.

Holsting, V. S. (2017). Transformation of Values in Officership in the Civil-Military Interface. *Academy of Management. Annual Meeting Proceedings*.

Konferenceabstract i proceedings

Haugegaard, R. (2017). Sharia as 'desert business' - how social science can help military analysts understand northern Mali. I A. McD Sookermany, E. Lockwood Meyer, & D. M. Last (red.), *Military Sciences - The Backbone of Military Educational Institutions?: Book of abstracts ISMS 2017* (Vol. 1, Kapitel WG 7 Armed Forces and Society, s. 207-207). Oslo: Militære Studier, Forsvarets Stabskole, Norge.

Konferenceabstract til konference

Haugegaard, R. (2017). *Women in WAR and peace – reflections on gender and the role of female soldiers in MINUSMA, MALI*. Abstract from Women in War and Peace, Copenhagen, Danmark.

Heltberg, A. T., & Dahl, K. (2017). *How Innovation Theory Can Contribute to the Military Operations Planning Process*. Abstract from The International Society of Military Sciences, Oslo, Norge.

Panum Baastrup, M. (2017). *Military Reality and Military Research – the Difficult Connection Seen from a Danish Perspective*. Abstract from The International Society of Military Sciences, Oslo, Norge.

Trautner, J. P. (2017). *Assessing the Output Effectiveness of Northern European Armed Forces*. Abstract from International Society of Military Sciences (ISMS) 2016, Warszawa, Polen.

Paper

Brønd, T. V. (2017). *Critique in Military Operations*. Paper presented at Inter University Seminar, Washington, USA.

Brønd, T. V. (2017). *Danish Soldiers Narrate Civil-Military Interaction: Experience, Critique and "Identifying Best Practices"*. Paper presented at European Research Group on Military and Society, Athen, Grækenland.

Brønd, T. V. (2017). *Refugees and Revolutionaries in Lebanon and France*. Paper presented at Association Francaise de Science Politique, .

Brønd, T. V. (2017). *What sort of enemy image does the concept of hybrid war produce?*.

Frølund, G. (2017). *Blending formal and informal learning: Collaboration in armed forces digital learning environments*. Paper presented at Nordic conference for Advanced Distributed Learning, Halmstad, Sverige.

Frølund, G. (2017). *Virtual Learning Spaces at the Royal Danish Defence College: Emerging Practices*. Paper presented at I/ITSEC 2017, Orlando, USA.

Haugegaard, R., Albrecht, P., & Ravnkilde, S. C. (2017). *Securing the dangerous UN convoys in Mali: Inequality in MINUSMA #3*.

Henningsen, T. (2017). *Can Old Regimes Handle New Wars? A comparative study of regime survival strategies in Chad and Mali in the face of insurgencies*. Paper presented at International Studies Association Annual Convention 2017, Baltimore, USA.

Holsting, V. S., & Brænder, M. (2017). *Military branch affiliation of cadets after the reform*. Paper presented at American Sociological Association, Montreal, Canada.

Holsting, V. S., & Brænder, M. (2017). *New Model Army Conservatism: Post-materialist values and military branch affiliation*. Paper presented at European Research Group on Military and Society, Athen, Grækenland.

Holsting, V. S., & Brænder, M. (2017). *The New Spirit of Militarism: Person/organisation-fit and the economis of worth among new military cadets*. Paper presented at Inter University Seminar, Washington, USA.

Nørgaard, K. (2017). *Hybrid Networks and Risk Management in a System Perspective*. Paper presented at NATO STO Specialists Meeting, Oslo, Norge.

Odgaard, L. (2017). *Blurred Lines: The US and China as Conditional Revisionists in the South China Sea*. Paper presented at International Studies Association 58th Annual Conference, Baltimore, USA.

Odgaard, L., & Lund, S. (2017). *Code for Unplanned Encounters at Sea*. Paper presented at 3rd Joint AMS-RDDC Conference, Copenhagen, Danmark.

Poster

Nørgaard, K., & Krogager, E. (2017). *Military Technopolitics & Risk Management in Hybrid Networks*. Poster session presented at NATO STO Specialists Meeting, Oslo, Norge.

Netpublikation

Clemmesen, M. H. (2017). *Military and Strategy (Denmark)* Freie Universität, Berlin. Tilgået jan. 31, 2017, fra http://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/military_and_strategy_denmark

Crosbie, T. A. (2017). *Trump's transgender ban reminds us that the US military does not float above politics* LSE Blogs. Tilgået sep. 19, 2017, fra <http://bit.ly/2xNswy2>

Jakobsen, P. V. (2017). *Doomsday Cancelled: Trump is Good News for Allies and World Peace War on the Rocks*. Tilgået feb. 03, 2017, fra <https://warontherocks.com/2017/03/doomsday-cancelled-trump-is-good-news-for-allies-and-world-peace/>

Rodt, A. P., & Tvilling, J. (2017). *Lessons from EU conflict prevention efforts in the Western Balkans and the Horn of Africa* Tilgået nov. 22, 2017, fra <https://eu-civcap.net/2017/11/22/lessons-from-eu-conflict-prevention-efforts-in-the-western-balkans-and-the-horn-of-africa/>

Andet bidrag

Haugegaard, R., & Mynster Christensen, M. (2017). *Connecting Culture: a handbook on cultural analysis in military planning* (First edition udg.) Copenhagen: Royal Danish Defence College.

Haugegaard, R., & Mynster Christensen, M. (2017). *Operativ kultur: en håndbog til integration af kulturanalyse i militær planlægning* (Første udgave udg.) København: Forsvarsakademiet.

3.2. Formidling

Tidsskriftartikel

Jakobsen, P. V. (2017). Uden NATO er USA ingen stormagt. *Raeson*, 32(2017/4), 34-41.

Kiholm Lund, S. (2017). Udviklingen og anvendelsen af dansk forsvars landmilitære doktrin. *Krigsvidenskab.dk*.

Mathiasen, J. W. (2017). Danmark har altid været klar til den multipolære verdensorden. *Raeson*, 01/2017(29), 14-19. [3].

Nordby, J. R. (2017). Hvad Sortehavsflådens nye rolle fortæller om Ruslands ambitioner. *Raeson*, 28-33.

Nørup Sørensen, C. T. (2017). USA og Kina lægger med forskellig strategi an til forhandlinger med Nordkorea. *Raeson*, 1-4.

Odgaard, L. (2017). Kinas relationer til Rusland i Centralasien: Et spørgsmål om stabilitet. *Danmark-Kina*, (108).

Odgaard, L. (2017). Konflikten om Nordkoreas atomvåben: Når afskrækkelse går galt. *Raeson*, 11(32).

Panum Baastrup, M. (2017). Tyveri ad flere omgange - fra vikingerov til nutidigt tyvegods. *Fund & Fortid*, 4, 15.

Schøtt, A. S. (2017). Slaget om Raqqa: Analyse af Anne Sofie Schøtt. *Raeson*.

Bog

Dahlberg, R. (2017). *Danske katastrofer: Rasmus Dahlberg fortæller om dramatiske hændelser i danmarkshistorien*. København: Gyldendal.

Dahlberg, R. (2017). *Pandoracellen*. Aarhus: Turbine.

Sjøstedt, P., & Grønlund, T. (2017). *The Military Instructor's Handbook*. (1 udg.) København: Forsvarsakademiets Forlag.

Bidrag til bog/antologi

Nørby, S. (2017). The Royal Danish Navy. From The Baltic To The Horn Of Africa – And Back Again? I *World Naval Review 2017* (2017 udg., s. 82-91)

Rapport

Panum Baastrup, M., & Bisgaard, K. (red.) (2017). *Forsvarsakademiets Forskningsrapport 2016*. København: Forsvarsakademiet.

Paper

Haugegaard, R., Albrecht, P., & Cold-Ravnkilde, S. M. (2017). *An Untapped Resource: African Forces in Intelligence Gathering: Inequality in MINUSMA #2*. Paper presented at Hvordan ser FN's fremtid ud i verdens konfliktzoner?, København, Danmark.

Avisartikel

Nørby, S. (2017). Den danske flåde - fra østersøen og til det åbne hav - og tilbage igen. *Soefart*.

Kronik

Clemmesen, M. H. (2017). USA er blevet en halvblind elefant. *Politiken*.

Jakobsen, P. V. (2017). Nordkorea kan endelig ramme USA. *Jyllands-Posten*.

Jakobsen, P. V. (2017). Trump er godt nyt for verdensfreden. *Jyllands-Posten*.

Ringsmose, J. (2017). Ny sikkerhedspolitik efter Ukraine, Brexit og Trumå. *Altinget*.

Ringsmose, J. (2017). Trumps retorik udhuler NATO's sammenhængskraft. *Altinget*.

Kommentar/debat

Panum Baastrup, M. (2017). I udviklingsarbejdet vælger forskerne ikke selv emne. *Magisterbladet*, (11), 53.

Netpublikation

Blicher, S., Sønderkjøge-Hansen, P. R., & Bangert Struwe, L. (2017). *Missilforsvar - hvad er det?* Atlantsammenslutningen. Tilgået jun. 01, 2017, fra <https://s3.amazonaws.com/beacon.cnd/203b7e2efd9e5847.pdf?t=1496338525>

Jakobsen, P. V. (2017). *Denmark's limited support for UN peacekeeping is here to stay* Sustainable Security. Tilgået apr. 21, 2017, fra <https://sustainablesecurity.org/2017/04/21/denmarks-limited-support-for-un-peacekeeping-is-here-to-stay/>

Jakobsen, P. V. (2017). *Peter Viggo om Afghanistan* Ræson. Tilgået jun. 24, 2017

Jakobsen, P. V. (2017). *To Trump or Not to Trump* Martin van Creveld. Tilgået mar. 23, 2017, fra <http://www.martin-van-creveld.com/>

Jakobsen, P. V. (2017). *Trump er godt nyt for USA's alliancer og verdensfreden* Ræson. Tilgået mar. 22, 2017

Nissen, T. E. (2017). *Hvem vinder historien om Aleppo?* Altinget.dk. Tilgået jan. 12, 2017, fra <http://www.alinget.dk/udvikling/artikel/militaeranalytiker-hvem-vinder-historien-om-aleppo>

Nissen, T. E. (2017). *Under krigen i Syrien er fake news blevet accepteret sandhed* Altinget.dk . Tilgået jan. 30, 2017, fra <https://www.altinget.dk/artikel/militaeranalytiker-under-krigen-i-syrien-er-fake-news-blevet-accepteret-sandhed>

Nordby, J. R. (2017). *Det er på tide at ændre forligsmodellen for Forsvarets samlede økonomi* Olfi.dk. Tilgået nov. 16, 2017, fra <https://olfi.dk/2017/11/16/paa-tide-aendre-forligsmodellen-forsvarets-oekonomi/>

Odgaard, L. (2017). *China's South China Sea Policy and the Implications for US-China Relations* CPI analysis. Tilgået sep. 14, 2017, fra <https://cpianalysis.org/2017/09/14/chinas-south-china-sea-policy-and-the-implications-for-us-china-relations>

Ringsmose, J., & Smith Rasmussen, C. (2017). *Trækket på flåden vil ikke blive mindre* Olfi.dk. Tilgået feb. 17, 2017, fra <http://olfi.dk/2017/02/12/traekket-paa-flaaden-ikke-mindre/>

Rodt, A. P., & Tvilling, J. (2017). *Stability Requires Commitment from EU and WB Leaders* European Western Balkans. Tilgået nov. 10, 2017, fra <https://europeanwesternbalkans.com/2017/11/10/stability-requires-renewed-commitment-political-leaders-western-balkans-eu/>

Anmeldelse

Papousek, S. K. B. (2017). "Alans krig. Alan Ingram Copes erindringer". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Angel Wings". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). Arne Mosgaard: Krigsmindesmærker i Herningområdet. *Krigshistorisk Tidsskrift*, 53(2), 54.

Papousek, S. K. B. (2017). "Den Røde Baron. 1. Kuglesprøjternes ballet". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Elitesoldater i aktion. Sandheden om historiens mest dødbringende krigere". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Finnish Soldier vs Soviet Soldier". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Graphic Novels: Borgerkrigen i Jugoslavien". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Kampvogn. 100 år med verdens vigtigste pansrede militærkøretøj". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Mezek". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Spionage og dobbeltspil. Sandheden om historiens mest dødbringende operationer". *Krigsvidenskab.dk*.

Papousek, S. K. B. (2017). "Wave and Smile". *Krigsvidenskab.dk*.

Trautner, J. P. (2017). Boganmeldelse af Harald Høiback, "Forsvaret - et kritisk blik fra innsiden": Bogen undersøger kritisk, men venligt, det norske forsvars bemanning, chefudtagelse og politiske relationer. Vort søsterforsvars udfordringer og debat herom er af interesse for dansk forsvar. *Krigsvidenskab.dk*, 146.

Lyd- og/eller billedproduktion (digital)

Nielsen, T. G. (2017). *Afghanistan og NATO: Oprørsbekæmpelse i den moderne verden* Atlantsammenslutningen. [Lyd og/eller billed produktion (digital)].

Nielsen, T. G. (2017). *Oprørsbekæmpelse i Afghanistan* Forsvarsakademiets Forlag. [Lyd og/eller billed produktion (digital)].

Andet bidrag

Mandrup, T., & Ravnkilde, S. C. (2017). *When "Peacekeepers" do damage: Sexual Exploitation and Abuse in the DRC* Copenhagen: DIIS.

Panum Baastrup, M., & Bisgaard, K. (2017). *Forsvarsakademiets Forsknings- og udviklingsstrategi 2018-2022*

3.3. Rådgivning

FAK-publikationsserier

Henningsen, T. (2017). *Hjælpe andre til at hjælpe os.* (s. 1-5). København: Forsvarsakademiet. (FAK Policy Brief).

Vestenskov, D. (2017). *Bilateral Reconciliation: Opportunities and Challenge: 2nd Round of the Afghanistan-Pakistan Dialogue.* (s. 1-2). Copenhagen: Royal Danish Defence College. (FAK Policy Brief).

Rapport

Mandrup, T. (2017). *D3.2 The DR. Congo review.*

Mandrup, T. (2017). *3.5 The DR Congo Field Report.*

Mandrup, T. (2017). *D3.7 Africa: Conclusion Report.*

Bidrag til rapport

Højstrup Christensen, G. (2017). The EU Border Assistance Mission in Libya: Strategic Shortcomings and Lessons Identified. I K. Hyttinen, P. Hario, & P. Österlund (red.), *Improving the Effectiveness of Capabilities (IEC) in EU Conflict Prevention* (86 udg., s. 32-37). Laurea Publications.

Andet bidrag

Nielsen, T. G. (2017). *Analyse af perspektiverne for forsvarsrelateret spin-in af civilt udviklede teknologier*

Ovenstående rapport er lavet ud fra følgende opsætning
Sorteret efter: Type og 1. forfatter